

REGION
OF WESTERN
GREECE
full of contrast!

Interreg
Greece-Italy
egov_INNO

Εισαγωγή στην Λογιστική

1. Εισαγωγή και Εκπαιδευτικοί στόχοι

Η παρούσα διάλεξη με τίτλο «Εισαγωγή στην λογιστική» απαιτεί 25 λεπτά για να ολοκληρωθεί. Ωστόσο, μπορείτε να την παρακολουθείτε, διακόψτε, συνεχίστε, επαναλάβετε με τον δικό σας ρυθμό. Το υλικό της οργανώνεται σε επτά ενότητες.

- Η έννοια και η χρησιμότητα της λογιστικής.
- Λογιστικά βιβλία και συστήματα.
- Η έννοια του λογαριασμού.
- Ο ισολογισμός μιας επιχείρησης.
- Η κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.
- Η διασύνδεση των Οικονομικών Καταστά-σεων.
- Σύνοψη.

Στο τέλος της διαλέξεως:

- Θα μπορείτε να κατανοήσετε την καταχώρηση των βασικών οικονομικών πράξεων της επιχείρησής σας στα λογιστικά σας βιβλία.
- Θα μπορείτε να κατανοήσετε τη σημασία της τήρησης ακριβών και επαρκών λογιστικών βιβλίων και στοιχείων.
- Θα μπορείτε να διαβάσετε και να κατανοήσετε τα βασικά μεγέθη του Ισολογισμού και της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης της επιχείρησής σας.

2. Η έννοια και η χρησιμότητα της λογιστικής

Τί είναι λοιπόν η λογιστική;

Η λογιστική είναι μία από τις οικονομικές επιστήμες και ασχολείται με τέσσερις βασικές λειτουργίες που αφορούν την καθημερινότητα μιας επιχείρησης. Συγκεκριμένα, η λογιστική:

- Καταρχάς αναγνωρίζει τη γέννηση ενός χρηματοοικονομικού γεγονότος, δηλαδή της πραγματοποίησης κάποιου εσόδου ή εξόδου ή κάποιας αλλαγής στην περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης. Δεν της αρκεί όμως μόνο αυτό.
- Προβαίνει στη μέτρηση, ή αλλιώς αποτίμηση αυτού του γεγονότος κάνοντας χρήση γενικά παραδεδεγμένων μεθόδων
- Το επόμενο βήμα είναι η καταγραφή, με την έννοια της καταχώρησης στα βιβλία και στοιχεία αυτού του γεγονότος
- Η λογιστική ολοκληρώνει το ρόλο της παρουσιάζοντας τις ανωτέρω χρηματοοικονομικές πληροφορίες ακολουθώντας ένα ενιαίο σύστημα κανόνων.

Ποιος είναι, επομένως, ο στόχος της λογιστικής;

Όπως ίσως το υποψιάζεστε μετά τα παραπάνω, η λογιστική επιδιώκει να παράσχει αξιόπιστη πληροφόρηση τόσο στη διεύθυνση της επιχείρησης, όσο και σε παράγοντες του εξωτερικού της περιβάλλοντος. Η διεύθυνση της επιχείρησης χρειάζεται αυτή την πληροφόρηση προκειμένου να είναι σε θέση να λάβει ορθές αποφάσεις που θα συμβάλουν στην ικανή κερδοφορία και μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης. Από την άλλη πλευρά, οι επενδυτές ή οι τράπεζες χρειάζονται μια αξιόπιστη καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων και προοπτικών της επιχείρησης για να προσδιορίσουν πιο αποτελεσματικά την πιστοληπτική της ικανότητα και το κόστος δανεισμού της. Οι προμηθευτές και οι πελάτες, επίσης, θα ήθελαν να συναλλάσσονται με μια αξιόπιστη επιχείρηση ικανή να τηρήσει τις εμπορικές της συμφωνίες, ενώ η φορολογική διοίκηση βεβαίως αποζητά την όσο το δυνατόν πιο ακριβή καταγραφή της φορολογητέας ύλης προς εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος.

Ας δούμε όμως λίγο πιο αναλυτικά τη χρησιμότητα της λογιστικής για τον επιχειρηματία σε συνδυασμό με τις φορολογικές, αλλά και τις κατεξοχήν επιχειρηματικές του υποχρεώσεις.

Για έναν επιχειρηματία, ο φορολογικός σχεδιασμός εντάσσεται μέσα στα πλαίσια της γενικότερης διαχείρισης των πηγών κόστους της επιχείρησής του και με αυτή την έννοια απαιτεί συνεχή παρακολούθηση και φροντίδα καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και όχι μόνο λίγο πριν την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων. Σε αυτά τα πλαίσια, καθημερινή ασχολία του επιχειρηματία είναι η μέτρηση των επιδόσεων της επιχείρησής του λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πηγές κόστους και εσόδων. Κάτι τέτοιο όμως είναι αδύνατο χωρίς την ύπαρξη ενός αξιόπιστου συστήματος μέτρησης των οικονομικών αποτελεσμάτων. Αξιοπιστία σε μεγάλο βαθμό σημαίνει τυποποίηση. Η τυποποίηση των μεθόδων απεικόνισης των λογιστικών γεγονότων χρειάζεται προκειμένου τα στοιχεία που καταγράφονται να είναι συγκρίσιμα, τόσο διαχρονικά (για την ίδια επιχείρηση), όσο και συγχρονικά μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου κ.λπ.

Προς επίρρωση των παραπάνω σκεφτείτε για μια στιγμή ότι ζείτε σε ένα κόσμο που δεν υπάρχει ένα αξιόπιστο και κοινά αποδεκτό λογιστικό σύστημα. Προσπαθήστε τώρα να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα:

(1) Πώς μπορώ να λάβω απόφαση αν είναι επικερδής η αγορά ενός νέου μηχανήματος για την επιχείρησή μου;

(2) Πώς μπορώ να εκτιμήσω το κόστος και την ωφέλεια επέκτασης των δραστηριοτήτων μου;

Εν τέλει, σημασία δεν έχει απλώς η καταγραφή εσόδων, εξόδων αλλά η όσο το δυνατόν πιο ακριβής και ορθή παρουσίασή τους, που σημαίνει την τήρηση επαρκών και ακριβών βιβλίων και στοιχείων από την επιχείρηση. Κάτι τέτοιο δεν ικανοποιεί απλώς τις απαιτήσεις της φορολογικής αρχής, αλλά και οικοδομεί την καλή φήμη της επιχείρησης απέναντι σε αυτήν μειώνοντας έτσι το κόστος των φορολογικών ελέγχων. Επιπλέον, καλλιεργεί σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ της επιχείρησης και των εξωτερικών της χρηματοδοτών μειώνοντας το κόστος χρηματοδότησης. Η εικόνα της επιχείρησης βελτιώνεται έναντι του κοινωνικού συνόλου, δηλαδή έναντι των μελλοντικών πελατών της. Εν κατακλείδι, όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στη λήψη ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων που είναι εκ των ουκ άνευ για μια βιώσιμη και κερδοφόρα οικονομική μονάδα.

3. Λογιστικά βιβλία και συστήματα

Τα λογιστικά βιβλία που πρέπει να τηρεί μια επιχείρηση χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες ανάλογα με το λογιστικό σύστημα που ακολουθείται. Έχουμε τα απλογραφικά λογιστικά βιβλία ή βιβλία Β' κατηγορίας όπως ονομάζονταν παλιότερα και αφορούν κυρίως το λεγόμενο «Βιβλίο Εσόδων Εξόδων». Από την άλλη πλευρά έχουμε τα διπλογραφικά βιβλία που παλιότερα ονομάζονταν βιβλία Γ' κατηγορίας και τα οποία περιλαμβάνουν τα διάφορα «Ημερολόγια» που οφείλουν να τηρούν οι επιχειρήσεις όπως:

- το «Ημερολόγιο Ταμείου» όπου καταχωρούνται πράξεις τοις μετρητοίς,
- το «Ημερολόγιο Διαφόρων Πράξεων» όπου καταχωρούνται κυρίως πράξεις επί πιστώσει,
- το «Ημερολόγιο Πράξεων Ισολογισμού» όπου καταχωρούνται πράξεις που σχετίζονται με τη σύνταξη του Ισολογισμού στο τέλος του έτους.

Το διπλογραφικό σύστημα, όπως θα δούμε και παρακάτω, στηρίζεται στην λειτουργία των λογαριασμών στους οποίους καταχωρούνται με το σύστημα της χρέωσης και πίστωσης, τα διάφορα λογιστικά γεγονότα.

Τέλος, οι επιχειρήσεις, ανάλογα με την πολυπλοκότητα του λογιστικού συστήματος που ακολουθούν και τις απαιτήσεις της φορολογικής και ελεγκτικής αρχής, συντάσσουν στο τέλος κάθε φορολογικού έτους μια σειρά από οικονομικές καταστάσεις που έχουν ως σκοπό την πληροφόρηση των επενδυτών, φορολογικών αρχών και άλλων εξωτερικών, της επιχείρησης, παραγόντων για την χρηματοοικονομική υγεία της οικονομικής μονάδας. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι ο Ισολογισμός και η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Ας δούμε όμως λίγο πιο αναλυτικά τα λογιστικά συστήματα.

Στο απλογραφικό σύστημα καταγράφουμε τα έσοδα και τα έξοδα της επιχείρησης με μία έγγραφη στο αντίστοιχο τμήμα του βιβλίου Εσόδων-Εξόδων. Για παράδειγμα: όταν λάβουμε ένα τιμολόγιο από κάποιον προμηθευτή μας πρέπει να καταγράψουμε την αξία άνευ ΦΠΑ και το ΦΠΑ στα Έξοδα. Με αυτή τη μία εγγραφή ολοκληρώνεται η υποχρέωσή μας για την απεικόνιση αυτής της συναλλαγής.

Αντίθετα, στο διπλογραφικό σύστημα το ίδιο λογιστικό γεγονός καταγράφεται μέσα από τη χρέωση και πίστωση μιας σειράς διαφορετικών λογαριασμών όπως οι λογαριασμοί αγορών, προμηθευτών, ταμείου κ.λπ.

Για παράδειγμα, το τιμολόγιο του προμηθευτή μας θα πρέπει να καταχωρηθεί καταρχάς σε χρέωση του λογαριασμού των αγορών με κωδικό 24.00.000 και πίστωση του προμηθευτή μας με κωδικό 50.00.001. Αυτή η πρώτη εγγραφή δηλώνει την υποχρέωση που έχουμε προς τον προμηθευτή μας σε συνδυασμό με την άνοδο των αποθεμάτων μας σε πρώτες ύλες. Η επόμενη εγγραφή αφορά τον τρόπο εξόφλησης της υποχρέωσής μας και συμπεριλαμβάνει την χρέωση του λογαριασμού του προμηθευτή (οπότε και κλείνει τουλάχιστον ως προς αυτή την πράξη) με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού του ταμείου με κωδικό 38.00.000 (αν η πληρωμή έγινε με μετρητά) ή κάποιου λογαριασμού επιταγών με κωδικό 38.03.000 αν έγινε με επιταγές κ.λπ.

Όπως έγινε φανερό από το παραπάνω παράδειγμα, κάθε χρέωση αντικρίζεται από μια αντίστοιχη πίστωση και αντιστρόφως. Επιπλέον, στο διπλογραφικό σύστημα η λογιστική πληροφόρηση είναι πιο πλήρης ενώ παράλληλα συνδέει τις διάφορες κατηγορίες λογαριασμών π.χ. τους λογαριασμούς ισολογισμού με τους αποτελεσματικούς λογαριασμούς κ.λπ.

4. Η έννοια του λογαριασμού

Τι είναι όμως ο λογαριασμός στη λογιστική πρακτική;

Ο λογαριασμός είναι ουσιαστικά ένας πίνακας σε σχήμα T (ταυ) του οποίου τα δύο σκέλη αποτελούν τη Χρέωση και την Πίστωση. Στον πίνακα αυτό καταχωρούμε τις συναλλαγές της επιχείρησης που αφορούν το συγκεκριμένο

λογαριασμό σύμφωνα με τη χρονολογική σειρά που αυτές πραγματοποιούνται. Ανάλογα με τη φύση του κάθε λογαριασμού, η αρχική καταχώρηση μπορεί να γίνει είτε στο σκέλος της χρέωσης είτε στο σκέλος της πίστωσης.

Μία ενδεικτική εικόνα για τα είδη των διαφόρων τύπων λογαριασμών μπορούμε να έχουμε από την κατηγοριοποίηση που έκανε το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) το οποίο αποτελούσε την πρώτη σημαντική προσπάθεια λογιστικής τυποποίησης στη χώρα μας. Παρόλο που το ΕΓΛΣ έχει πια αντικατασταθεί από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) ωστόσο αναφέρουμε την κατηγοριοποίηση αυτή εδώ και για λόγους παιδαγωγικούς αλλά και γιατί πολλά λογιστικά προγράμματα που κυκλοφορούν στην αγορά συνεχίζουν να στηρίζονται στην κατηγοριοποίηση του ΕΓΛΣ όσον αφορά το στήσιμο των λογαριασμών.

Το ΕΓΛΣ ξεχώριζε μεταξύ πέντε κατηγοριών λογαριασμών: τους λογαριασμούς Ενεργητικού, τους λογαριασμούς Παθητικού, τους Αποτελεσματικούς λογαριασμούς, την Αναλυτική Λογιστική και του λογαριασμούς Τάξεως. Οι λογαριασμοί Ενεργητικού περιελάμβαναν αυτούς που αφορούσαν: το πάγιο ενεργητικό (Ομάδα 1), τα αποθέματα (Ομάδα 2) και τις απαιτήσεις και διαθέσιμα (Ομάδα 3). Οι λογαριασμοί παθητικού αναλύονταν στην Ομάδα 4 που αφορούσε την Καθαρή θέση, τις προβλέψεις και τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και την Ομάδα 5 που εξαντλούνταν στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Η επόμενη κατηγορία αφορά τους Αποτελεσματικούς Λογαριασμούς που περιελάμβαναν τρεις ομάδες: τα οργανικά έξοδα (Ομάδα 6), τα οργανικά έσοδα (Ομάδα 7) και τους λογαριασμούς αποτελεσμάτων (Ομάδα 8). Δύο ξεχωριστές κατηγορίες αποτελούσαν η Ομάδα 9 (αναλυτική λογιστική-κοστολόγηση) και η Ομάδα 10 (λογαριασμοί τάξεως πληροφοριακού κυρίως χαρακτήρα).

Η κατηγοριοποίηση των λογαριασμών που μόλις αναφέραμε συνοδεύεται και από αντίστοιχους κανόνες που αφορούν την κίνησή τους. Έτσι, η χρέωση ενός λογαριασμού ενεργητικού συνεπάγεται την αύξησή του ενώ αντίθετα η χρέωση ενός λογαριασμού παθητικού έχει ως αποτέλεσμα τη μείωσή του. Αντιστρόφως, η πίστωση ενός λογαριασμού ενεργητικού συνεπάγεται τη μείωσή του ενώ αντίθετα η πίστωση ενός λογαριασμού παθητικού έχει ως αποτέλεσμα την αύξησή του. Αντίστοιχοι κανόνες υπάρχουν για την κίνηση των λογαριασμών εσόδων και εξόδων. Άρα, η χρέωση ενός λογαριασμού εξόδων συνεπάγεται την αύξησή του ενώ αντίθετα η χρέωση ενός λογαριασμού εσόδων έχει ως αποτέλεσμα τη μείωσή του. Και επομένως, η πίστωση ενός λογαριασμού εξόδων συνεπάγεται τη μείωσή του ενώ αντίθετα η πίστωση ενός λογαριασμού εσόδων έχει ως αποτέλεσμα την αύξησή του.

5. Ο ισολογισμός μιας επιχείρησης

Αφού κατανοήσαμε την έννοια του λογαριασμού και την χρήση του, ας περάσουμε τώρα στην έννοια του ισολογισμού. Ο Ισολογισμός είναι μία κατάσταση που απεικονίζει την περιουσιακή κατάσταση μιας επιχείρησης σε μια δεδομένη στιγμή όπως π.χ. στις 31/12 ενός έτους.

Η γενική αρχή είναι ότι στο Παθητικό προσδιορίζουμε τις πηγές των κεφαλαίων της επιχείρησης, ενώ στο Ενεργητικό καταγράφουμε τις χρήσεις αυτών. Το Παθητικό αποτελείται από δύο μεγάλες υποκατηγορίες: 1) Τα ξένα κεφάλαια ή υποχρεώσεις που χωρίζονται περαιτέρω σε υποκατηγορίες ανάλογα με τη ληκτότητά τους. 2) Τα ίδια κεφάλαια ή καθαρή θέση που αφορά το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τους ιδιοκτήτες της. Το Ενεργητικό, από τη άλλη πλευρά, συντίθεται από τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και τις απαιτήσεις της έναντι τρίτων και χωρίζεται σε περαιτέρω υποκατηγορίες ανάλογα με τη ρευστότητα των στοιχείων αυτών. Μια επιπλέον βασική αρχή του Ισολογισμού είναι ότι αυτός είναι πάντα ισοσκελισμένος, δηλαδή το σύνολο του Ενεργητικού ισούται πάντα με το σύνολο του Παθητικού. Αυτή η ταυτοτική συμφωνία προκύπτει από τη έννοια της διπλής καταχώρησης που αναφέραμε παραπάνω, σύμφωνα με την οποία, ό,τι χρεώνεται σε κάποιο λογαριασμό πιστώνεται σε κάποιον άλλον. Επομένως ισχύει η λογιστική ταυτότητα: Ενεργητικό = Παθητικό ή αλλιώς Ενεργητικό = Ίδια Κεφάλαια + Ξένα Κεφάλαια.

Οι κύριες κατηγορίες του Ενεργητικού ενός τυπικού ισολογισμού περιλαμβάνουν:

- Το μη κυκλοφορούν ενεργητικό το οποίο αναλύεται στα ενσώματα πάγια στοιχεία, τα άυλα πάγια στοιχεία και τα μακροπρόθεσμα χρηματοοικονομικά στοιχεία.
- Το κυκλοφορούν ενεργητικό που περιλαμβάνει τα αποθέματα, τις απαιτήσεις, τα χρεόγραφα και τα χρηματικά διαθέσιμα.

Αντίστοιχα, οι κύριες κατηγορίες του Παθητικού αφορούν:

- Τα ίδια κεφάλαια που αναλύονται σε καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο και παρακρατηθέντα κέρδη (αποτελέσματα εις νέο).
- Τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που περιλαμβάνουν τα ομολογιακά δάνεια και τα μακροπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια.
- Τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις όπως οφειλές σε προμηθευτές, γραμμάτια πληρωτέα, έξοδα πληρωτέα κ.λπ.

Ας δούμε το παράδειγμα μιας υποθετικής επιχείρησης XYZ ΑΕ, η οποία συνέταξε ισολογισμό στις 31/12/2019. Το μη κυκλοφορούν ενεργητικό της αποτελείται από 1.000.000 ευρώ που αντιστοιχούν στην αξία των ενσώματων πάγιων στοιχείων της, δηλαδή οικοπέδων, κτηρίων και μηχανημάτων. Τα άυλα πάγια στοιχεία της, δηλαδή το εμπορικό της σήμα, τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας που έχει και άλλα άυλα στοιχεία αποτιμώνται σε 300.000 ευρώ. Επιπλέον η αξία

των συμμετοχών της σε άλλες επιχειρήσεις είναι 200.000 ευρώ. Άρα το σύνολο του μη κυκλοφορούντος ενεργητικού ανέρχεται σε 1.500.000 ευρώ.

Το παράδειγμα της υποθετικής επιχείρησης ΧΨΖ ΑΕ			
Ενεργητικό		Παθητικό	
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό		Ίδια Κεφάλαια	
Ενσώματα πάγια στοιχεία (οικόπεδα, κτήρια, μηχανήματα)	1.000.000	Καταβλημένο κεφάλαιο (μετοχικό κεφάλαιο)	400.000
Άυλα πάγια στοιχεία (εμπορικά σήματα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, πνευματικά δικαιώματα)	300.000	Αποτελέσματα εις νέο (μη διανεμηθέντα στους μετόχους κέρδη)	200.000
Μακροπρόθεσμα χρημ/κά στοιχεία (μακροπρόθεσμες απαιτήσεις, συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις)	200.000		600.000
	1.500.000	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Κυκλοφορούν ενεργητικό		Ομολογιακά δάνεια (ομολογίες που έχει εκδώσει η επιχείρηση στο κοινό)	500.000
Αποθέματα (εμπορεύματα, πρώτες ύλες, υλικά συσκευασίας σε απόθεμα)	900.000	Μακροπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια (δάνεια που έχει λάβει η επιχείρηση από τις τράπεζες μακροπρόθεσμης διάρκειας)	1.000.000
Απαιτήσεις (ανεξόφλητα υπόλοιπα λογαριασμών πελατών, γραμμάτια εισπρακτέα)	200.000		1.500.000
Χρεόγραφα (μετοχές, ομολογίες, έντοκα γραμμάτια Δημοσίου)	70.000	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Χρηματικά διαθέσιμα (μετρητά στο ταμείο, τραπεζικές καταθέσεις)	30.000	Οφειλές σε προμηθευτές (ανεξόφλητα υπόλοιπα λογαριασμών προμηθευτών)	300.000
	1.200.000	Γραμμάτια πληρωτέα (οφειλόμενα γραμμάτια της επιχείρησης)	200.000
		Έξοδα πληρωτέα κλπ. (δεδουλευμένα έξοδα της χρήσης που θα πληρωθούν στην επόμενη χρήση)	100.000
			600.000
Σύνολο	2.700.000	Σύνολο	2.700.000

Το κυκλοφορούν ενεργητικό της αποτελείται από εμπορεύματα, πρώτες ύλες και υλικά συσκευασίας που έχει ως απόθεμα στις 31/12 αξίας 900.000 ευρώ, απαιτήσεις έναντι πελατών 200.000 ευρώ, ένα χαρτοφυλάκιο ομολογιών και μετοχών αξίας 70.000 ευρώ καθώς και τα μετρητά στο ταμείο και οι τραπεζικές καταθέσεις ύψους 30.000 ευρώ. Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού 1.200.000 ευρώ και σύνολο ενεργητικού 2.700.000 ευρώ.

Στη πλευρά του παθητικού, τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας αποτελούνται από 400.000 ευρώ σε μετοχικό κεφάλαιο και 200.000 από παρακρατηθέντα κέρδη, μη διανεμηθέντα στους μετόχους, δηλαδή 600.000 ευρώ συνολικά. Επιπλέον η επιχείρηση έχει μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που αναλύονται σε 500.000 σε ομολογιακό δάνειο και 1.000.000 σε τραπεζικό δάνειο που έχει συνάψει, δηλαδή 1.500.000 συνολικές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Τέλος έχει βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις με τη μορφή οφειλών της σε προμηθευτές ύψους 300.000 ευρώ, γραμματίων πληρωτέων 200.000 ευρώ, καθώς και έξοδα που πραγματοποιήθηκαν μέσα στη χρήση αλλά θα πληρωθούν στην επόμενη 100.000 ευρώ. Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων 600.000 ευρώ και σύνολο παθητικού 2.700.000 ευρώ.

Μελετώντας κάποιος ένα ισολογισμό είναι χρήσιμο να γνωρίζει τη σχέση που συνδέει τα τμήματά του.

Συνήθως μια επιχείρηση αναμένουμε να έχει θετική καθαρή θέση. Αυτή είναι μια βιώσιμη επιχείρηση καθώς θετική καθαρή θέση σημαίνει ότι η αξία του ενεργητικού (της χρήσης των κεφαλαίων της) είναι υψηλότερη από τις υποχρεώσεις της δηλαδή από τα ξένα κεφάλαια όπως εμφανίζονται στο παθητικό.

Μία μη βιώσιμη επιχείρηση θα παρουσιάζει αρνητική καθαρή θέση καθώς το ενεργητικό της, εφόσον εκποιηθεί, δεν αρκεί για να καλύψει τις υποχρεώσεις της. Τέλος, μηδενική καθαρή θέση σημαίνει ότι τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης μόλις και αρκούν για να καλύψουν όλες τις ζημιές της έτσι ώστε το ενεργητικό της μόλις και αρκεί για να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δίνουν τη δυνατότητα στις πολύ μικρές επιχειρήσεις να συντάσσουν, αντί για τον πιο λεπτομερή ισολογισμό σαν αυτό που είδαμε παραπάνω, ένα απλοποιημένο ισολογισμό με λιγότερες και πιο συγκεντρωτικές πληροφορίες. Το υπόδειγμα αυτού του ισολογισμού είναι το λεγόμενο «υπόδειγμα Β5».

6. Η κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Ωστόσο, η λογιστική απεικόνιση, όπως είπαμε, δεν αφορά μόνο την περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης αλλά και τη ροή εσόδων, εξόδων και φυσικά την καταγραφή κερδών ή ζημιών. Το αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) προκύπτει αν αφαιρέσουμε από τα διάφορα είδη εσόδων τα διάφορα είδη εξόδων της επιχείρησης. Ωστόσο, η περιουσιακή κατάσταση και το λογιστικό αποτέλεσμα συνδέονται καθώς το κέρδος προστίθεται στην περιουσία της επιχείρησης (όταν δεν μοιράζεται στους ιδιοκτήτες της) ενώ η ζημία αφαιρείται από αυτήν. Εναλλακτικά θα μπορούσε να πει κάποιος πως το έξοδο αποτελεί εκροή οικονομικού οφέλους ενώ το έσοδο είναι εισροή οικονομικού οφέλους με τις αντίστοιχες επιπτώσεις στα ίδια κεφάλαια στο βαθμό που το κέρδος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «καθαρή εισροή» ενώ η ζημία ως «καθαρή εκροή».

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης απεικονίζει αυτήν ακριβώς την προσθαφαίρεση διαφόρων κατηγοριών εσόδων και εξόδων για τον προσδιορισμό του μικτού και του καθαρού αποτελέσματος. Το μικό αποτέλεσμα προκύπτει από την αφαίρεση του κόστους πωλήσεων από τον κύκλο εργασιών και επομένως δίνει μια εικόνα για την κερδοφορία της επιχείρησης χωρίς να υπολογιστούν τα διάφορα άλλα έξοδα που βαρύνουν τη λειτουργία της. Μετά τον συνυπολογισμό και αυτών των εξόδων καθώς και άλλων έκτακτων κερδών και ζημιών καταλήγουμε στο καθαρό αποτέλεσμα προ και μετά φόρων. Το υπόδειγμα Β.2.1. των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων για τη σύνταξη των Αποτελεσμάτων Χρήσης χρησιμοποιείται από τις πιο μεγάλες μονάδες.

Το υπόδειγμα Β.6 είναι πιο απλοποιημένο και συντάσσεται από τις πολύ μικρές οντότητες.

Ενδιαφέρουσα και χρήσιμη για την κατανόηση των κατηγοριών που περιλαμβάνει η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης είναι οι σχέσεις που συνδέουν μεταξύ τους τα στοιχεία της.

- Το κόστος πωλήσεων = το απόθεμα έναρξης + τις αγορές – το απόθεμα λήξης.
- Το μικό αποτέλεσμα = τα έσοδα πωλήσεων – κόστος πωλήσεων.
- Το λειτουργικό αποτέλεσμα = μικό αποτέλεσμα + μη λειτουργικά έσοδα – (έξοδα λειτουργίας διοίκησης, διαχείρισης, έρευνας και ανάπτυξης).
- Το χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα = λειτουργικό αποτέλεσμα + χρηματοοικονομικά έσοδα – χρηματοοικονομικά έξοδα
- Αποτέλεσμα προ φόρων = χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα +/- λοιπά μη λειτουργικά κέρδη/ζημιές.
- Αποτέλεσμα χρήσης μετά φόρων = αποτέλεσμα προ φόρων – φόρος εισοδήματος.

7. Η διασύνδεση των Οικονομικών Καταστάσεων

Μετά από τη συνοπτική περιγραφή των βασικών οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, μπορεί κάποιος να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το πως συνδέονται οι οικονομικές καταστάσεις μεταξύ τους κοιτάζοντας το παράδειγμα της τελευταίας μας διαφάνειας. Εκεί υποθέτουμε ότι στις 31/12/2018 μία επιχείρηση ξεκινά με ίδια κεφάλαια E_1 . Κατά τη διάρκεια της χρήσης πραγματοποιεί εμπορικές πράξεις που της αποδίδουν κέρδος το οποίο καταγράφεται στα αποτελέσματα χρήσης για την περίοδο 1/1/2019-31/12/2019. Αν υποθέσουμε ότι το σύνολο των κερδών παρέμεινε στη διάθεση της επιχείρησης και δεν μοιράστηκε ως μέρισμα στους μετόχους, τότε στις 31/12/2019 τα ίδια κεφάλαια αυξήθηκαν κατά το ποσό των κερδών αυτών τα οποία αναφέρονται τώρα ως κέρδη εις νέο. Αυτό απεικονίζεται και στον ισολογισμό που συντάσσεται στις 31/12/2019 όπου τα ίδια κεφάλαια αυξάνονται σε $E_2 = E_1 + \text{κέρδη εις νέο}$.

8. Σύνοψη

Στο παρόν μάθημα γνωρίσαμε την έννοια και τη χρησιμότητα της λογιστικής, μάθαμε τα είδη των λογιστικών βιβλίων και των μορφών λογιστικής απεικόνισης, και κατανοήσαμε την έννοια του λογαριασμού και το ρόλο του στη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων. Τέλος, αφού περιγράψαμε τις βασικές οικονομικές καταστάσεις, αναφέραμε τους τρόπους διασύνδεσής τους προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα το ρόλο τους στη ορθή λογιστική απεικόνιση των οικονομικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων.

9. Επόμενα βήματα

Με τις γνώσεις που έχετε αποκομίσει από αυτό το μάθημα μπορείτε:

- Να κατανοήσετε την καταχώρηση των βασικών οικονομικών πράξεων της επιχείρησής σας στα λογιστικά σας βιβλία.
- Να κατανοήσετε τη σημασία της τήρησης ακριβών και επαρκών λογιστικών βιβλίων και στοιχείων.
- Να διαβάσετε και να κατανοήσετε τα βασικά μεγέθη του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης της επιχείρησής σας.